Ն 77 — 1885 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1—2 ԲԱԶԱՐ—ԲԱԶԱՐ ԷՐԹԷՍԻ — 1302 ՁԻԼՀԻՃԱՅԻ 5 — ՊԻՐԻՆՃԻՄԷՆԷ

40 ԱՄԱՍ

ՃԷՐՏԷՒ ՃԱՐԳԻՅԼ

40 ԱՄԱՍ

ԱՊՕՆԷ ՖԻԾԱԹԼԱՐԸ

	12 ԱՄԻՍ	6 ԱՄԻՍ	3 ԱՄԻՍ
ՍԹԱՄՊՈԼ	200 ղրշ.	105 ղրշ.	55 ղրշ.
ԹԱՇՐԱ	240 »	125 »	—

Մէջիտիէ 20 ղրուշտան

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ԹԻՒՃՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ԵԷՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻԾԱԹԼԱՐԸ

Տինճի, Զմնի վէ Ճինճի սահիթէ ղրշ. 6
Ճիւնճիւ սահիթէ . . . . . » 3
Մէկնումը նաֆիյա տաիր պէնտլէր մէճմանէէ գապուլ օլունմագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայագ տրը։

Իտարէխանէսի, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ Նումէրո 20 ճիվէլէկեան մութաասրնտա տրը։ Քեազիֆէի մէվատատ հապգընտա կազէթանըն սահիպ վէ մէսուլը ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ միւրաճաաթ օլունա։

ԿԻՒՆԷԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Խարիճիէ միւսթէշարը Ֆախրի պէյ հազրէթլէրի՝ տիւն Թարապիա-յա պիլազիմէ ինկիլթերա սէֆիրի իլէ մէվատտը միւհիմմէ իւզերինէ ուզուն միւտտէթ միւզաքէրաթտա պուլունմուշ տրը։

Սըր Հէնրի Տրըմմնտ Ուօլֆ՝ պու կիւն Պապը Ալիյէ կիտէրէք, Օսմանլը մուրախխասլարը Ասիմ վէ Քեամիլ բաշլար հապարաթը իլէ պիրլիքտէ ադտը իճթիմա իտտէք տիր։

—

275 թայֆարը վէ 10 թօբու համիլ օլան իլո նամ ինկիլիկ հարպ սէֆինէսի՝ պու քէրրէ Պէյճիգատան իզմիր լիմանընա միւրուտ իթմիշ տիր։

Մէզքիւր սէֆինէնին՝ Սըր Հէնրի Տրըմմնտ Ուօլֆը Մ'ըսրա կէօթիւրէճէյինի կէյնէտ եազմըշ իտիք։

—

Գըրբմ մուհարէպէսինտէ վէֆաթ իտէն իթալիա ասքէրինին զիրը ճէմիլի իչին Պէյողլուտա Ֆէրի քէօյիտտէ քեանի Ֆրէնք մէզարլըղընտա ըէզ օլընմագ իւզրէ կէչէնտէ իթալիատան Տէրսաատէթ միւրուտ իթտիկինի եազտըղը՝ մէրմէր հէյքէլ (արձան) եարըն մէրասիմը լազըմէ իլէ ըէզ օլընճագ տրը։

Գրբմ մուհարէպէսինտէ վէֆաթ իտէն իթալիա սասքիրինին զիրը ճէմիլի իչին Պէյողլուտա Ֆէրի քէօյիտտէ քեանի Ֆրէնք մէզարլըղընտա

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Տ· Մակար Սրբազանըն կաթողիկոսլըղը թաստիգ օլընտըղը՝ նիհայէթ կաթողիկոսական Տեղապահ Քաբամեան Տ· Մկրտիչ Արքեպիսկոպոս Թարաֆընտան պա թէլէկրաֆ իշար ու թէպլիղ օլընմըշ տըր ։

Մկրտիչ Արքեպիսկոպոս տիյօր քի «Ռուսիա Զարը՝ միլլէթին թագտիմ իթտիկի իքի գանտիտալարտան Մակար Սրբազանը կաթողիկոս իլան իթմիշ տիր ։» Հալ պու քի մուամիլէյհ Արքեպիսկոպոս՝ Տ· Մելքիսեդեկ Արքեպիսկոպոսըն պիլճըմլէ Էրմէնիլէրէ կաթողիկոս ինթիխապ օլընտըղընը ապրիլ 21տէ Ս· Էջմիածինին Համազգային Ընտրողական Ժողովը Թարաֆընտան, երնէ պա թէլէկրաֆ Բաթրգ Ամեն· Տ· Յարութիւն Սրբազան հազրէթլէրինէ խապէր վէրմիշ իտի։

Իմտի անըր մէնպաէն րէսմէն թէպլիղ օլընան վէ էէքարիկէրէ մուխալիֆ պուլընան պու իքի թէլէկրաֆլարա նէ՞ մանա վէրմէք լազըմ կէլիր ։

Շիւպհէ եօգ տըր քի, Ս· Էջմիածին Համազգային Ընտրող· Ժողովը վէ անըն րէիսի Տ· Մկրտիչ Սրբազան՝ 30 սէնէտէն պէրու մէմլէքէթի իճրայէ գոնըլան ուսուլը ինթիխապիյէյէ իսթինատէն Տ· Մելքիսեդեկ Սրբազանը միւնթէխապ կաթողիկոս մագամընտա րէսմէն թէպրիք իթմիշլէր, վէ Ռուսիա Զարընըն պու պապտէ Չինճի գանտիտա Մակար Սրբազանը կաթողիկոս նասպ իտէճէկինի խապէր ու խայալլէրինտէն պիլէ կէչիրմէմիշլէր տիր ։

Իշպու Թաստիգին էսէրի օլարագ Մկրտիչ Արքեպիսկոպոս իլէ Համազգ· Ընտրող· Ժողով մահճուպ գալմըշլար, վէ անլէրլէ պէրապէր ումում միլլէթ տախի՞ տիւչարը մաղլուպիյէթ օլուպ, պախուսուս Ռուսիաէրմէնիլէրի՝ իշպու Թաստիգընա մէմուլ աէպէպիյէ հիւզն ու մաթէմը աղլամ միւսթաղրագ օլմուշլար տըր ։

Իչլէր պու մէրքէզտէ իքէն, պագը քիմսէլէրին՝ Ռուսիա Զարը Թարաֆընտան վուգու պուլան իշպու միւտախէլէտէն խօշնուտ կէօրինտիւքլէրինէ, վէ վագը օլան Թաստիգին սէսսիզ սէտասըզ գապուլ իտիլմէսինի Թավսիյէ իթտիքլէրինէ թէաճճիւպ վէ իսթիղրապ իտէրիզ ։

Լաքին պազըլարը՝ բէք զիյատէ հիտտէթլէնէրէք, հուգուգը միլլիյէյի միւտաֆէա իթմէքտէ, վէ Ռուսիա Զարընըն՝ քիլիսէի միլլիմիզ իսթիգլալ ու մուխթարիյէթինի պայմալ իթմէկէ, վէ միլլէթ Թարաֆընտան ինթիխապ օլընմայան վէ խուսուսիլէ Էջմիածինին եալընըզ 16 միաբանընըն րէյինի (քուէ) գազանան վէ Ռուսիատագի պիր միլեօն ճիվառի Էրմէնիլէրին 8 րէյինտէն հիչ պիրիսինի գազանամայան վէ 7 Առաջնորդլարըն տա եալընըզ պիր րէյինի ալապ իտէն պիր րուհանիյի կաթողիկոս նասպ իթմէյէ հագգը օլմատըղընը պէյան ու իթպաթ էյլէմէքտէ տիրլէր ։

Ռուսիա Էրմէնիլէրինին թէշէքքի իթմէյէ հագգըլարը վար տըր · չիւնքի Ռուսիա Զարը՝ 30 սէնէտէն պէրու քէնտի սատըգ թէպաասը օլան Էրմէնի միլլէթինին ինթիխապ էյլէտիկի կաթողիկոսը Թաստիգ իտէր իքէն, չիմտի նա՞սըլ օլույօր տա պունըն աքսի պիր մուամէլէտէ պուլունըյօր, օրթատա պէօյլէ պիր մուամէլէտէ պուլունմադա սէպէպ եօգ տըր · Գավգասիա վալիսի բրէնս Տօնտուգօֆ Գօրսագօֆ՝ հէր հանկը նամզէտ օլուրսա օլսուն հիչ պիրի հագգընտա Ռուս հիւքիւմէթինին պիր կէօնա իթիրազը օլմատըղընը այան աչիքճար պէյան ու իլան իթմիշ օլտուղընտան, Տ· Մելքիսեդեկ Սրբազանըն չախսը՝ միւնազիունֆիհ (խնդրոյ նիւթ) պուլունմամըշ, վէ օ հալտէ րուհանիի մուամիլէյհ Համազգ· Ընտրող· Ժողով Թարաֆընտան իթթիֆագը արա իլէ կաթողիկոս ինթիխապ օլունմըշ տըր · Էկէր Տ· Մելքիսեդեկ Արքեպիսկոպոսըն չախսը՝ միւնազիունֆիհ պուլունմըշ օլսա իտի, Ս· Էջմիածինտէ թէճէմմիւ իտէն վէ էքսէրի ազասը Ռուս թէպաասը օլան Համազգ· Ընտրող· Ժողով՝ րուհանիի մուամիլէյհի ինթիխապ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէզ իտի ։

Ռուսիա Էրմէնիլէրի՝ Մակար Սրբազանըն Թաստիգիլէ եալընըզ քէնտի հուգուգը միլլիյէ վէ րուհանիյէլէրինի նագզ օլընմըշ ատտ իթմէյիպ, 3 սէնէտէն պէրու անըն ինթիխապընտա մուխալէֆէթ իթմիշ օլտուգլարընտան, չիմտի պու խուսուստա ալէյհինտէ ազիմ հիտտէթ վէ խօշնուտսըզլուգ իպրազ իթմէքտէ տիրլէր ։ Զիրա քէնտիլէրի՝ Տ· Մակար Սրբազանըն ահվալը չախսիյէսինէ եագընտան վագըֆ վէ աչնա պուլունտուգլարընտան, քէնտիլէրինի մէմնուն վէ խօշնուտ իթմէյէ մուամիլէյհի ասլա միւգթէտիր ատտ իթմէյօրլար, վէ տիյօրլար քի իսթիխալը վէ ֆիւթուրսըզ պիր ատամ տըր, պիւթիւն կիւն ույուր վէ մէսալիհը միլլիյէյի ասլա ումուրընտա իթմէզ վէ զայրիհիմ վէ զայրիհիմ ։

Թիւրքիա Էրմէնիլէրինին թէշէքքի վէ հաթթա բրօթէսթօ իթմէյէ պիլէ հագգըլարը վար տըր, չիւնքի Պալաժէնիյա նամ գանունը զաթէն քէնտիլէրի րէտտ իթմիշ օլտուգլարը կիպի, 1859տան պէրու Մատթէոս, Գէորգ վէ Ներսէս Սրբազանլարըն էսնայի ինթիխապլարընտա տա գանունը մէզքիւրը Թանըմամըշլար վէ անըն թէքրար ու իճրաաթընա թէվֆիգը հարէքէթ իթմէմիշլէր տիր ։ Պունընլա պէրապէր Ռուսիա հիւքիւմէթի՝ քէնտիսինին վէրտիկի մէզքիւր գանունըն իճրաասընը չիտտէթլէ Թալէպ իթմէմիշ, վէ Թիւրքիա Էրմէնիլէրինին հըսսիյաթը միլլիյէսինի խօշնուտ էյլէմիշ իտի ։

Շիմտի մէհաֆիլը միլլիյէտէ (ազգ· չըջանակ) պաշլըճա իքի էֆքեար հիւքիւմ իթմէքտէ օլուպ, պու իքի էֆքեարըն պիրի՝ Քաղ· Ժողովըն պիր Թագրիր իւթիզամ էյլէտիկի էֆքեար տըր, վէ Թաստիգը վագըը գապուլ իթմէքտէն վէ Ս· Էջմիածինէն ալըլմադա սէպէպիյէթ վէրմէքտէն իպարէթ տիր ։ Տիկէր էֆքեար տա Կրօն· Ժողովըն պիր Թագրիր իւթիզամ էյլէտիկի էֆքեար օլուպ, պու տախի Թաստիգը վագը ալէյհինտէ բրօթէսթօ իթմէքտէն վէ պատէմա պէօյլէ պիր նիզամսըզ Թաստիգ վուգու պուլմայաճագը հագգընտա քէսաը էմնիյէթ ու իթմինան հասըլ իթտիքտէն սօնրա Թաստիգը մէզքիւրը գապուլ էյլէմէքտէն իպարէթ տիր ։

Իւչիւնճի պիր էֆքեար տահա վար տըր քի, պու էֆքեար՝ ալէմի մաթպուաթ խայլիճէ միւտաֆէա օլընմագտա տըր, սօն միլլէթ մէճլիսը ումումիյէսինին տաղըլտըղընտան սօնրա պիր չօգ Ներսափոխանլար տախի էֆքեարը մէզքիւրէյի միւտաֆէա իթմիշլէր տիր · եանի Մակար Սրբազանըն կաթողիկոսլըղընը գապուլ իթմէմէլի տիր ։

Հէր քիմ՝ Մակար Սրբազանըն կաթողիկոսլըղընը գապուլ իթմէտիկի միլ Թագտիրտէ Ս· Էջմիածինին պիւսպիւթիւն գապուլ ու իթթիհատընտա պուլունուր իսէ, բէք չօգ եանըլըր · Մատամ քի, քիլիսէյէ Ս· Էջմիածին Փիւրսիի Շէրիֆինին եատ ու թիզքեար օլունմասընտան, եախօտ Թապիրը ախէրլէ մէրհում Գէորգ կաթողիկոսըն իսմի զիքր ու թէլավէթ օլունմասընտա տէվամ իտիլէճէք տիր, օ հալտէ հիչ պիր թէֆրիգա (բաժանում) գօրգուսը եօգ տըր ։

Լաքին հէր քիմ՝ Մակար Սրբազանըն իսմի զիքր օլունմամասըյլա հըսսիյաթը միլլիյէյի սըյանէթ Թաստիգը վագը ալէյհինտէ ֆիլէն բրօթէսթօ վէ Մակար Սրբազան տախի իսթիֆայէ մէճպուր իտիլմէ, քէնտիսինին պիր ... [illegible] պու գանուն ու իթիգատընտա տըր վէ եանըլմագտա տըր, զիրա Ռուս գանունընըն իքի զայրը մէրի (անգոր· ծագրելի) պուլունտուրմագ վէ եա քէնտիլէմէքլիւն հիւքմիւնտէ Թութմագ իլին պունտան պաշգա Թարիգ եօգ տըր ։

Մանաֆիհի զաննըմըզա կէօրէ, ասըլ Թէֆրիգա պուրատա Թիւրքիա վէ պախուսուս Սթամպօլ տա վուգու պուլաճագ · իթթիֆագ իթմէմէյէն վէ զիքր օլընմագ լազըմ կէլէն ֆըրգալար զաթէն Թէշքիլ օլունմագ իւզրէ տիր · գավկա նիզա ու ճէթ կէօրիւնմէկէ պաշլայօր · պու ուճուն նէրէյէ վարաճագը պիլինմէզ ։

Պու միսիլլու պիր մէսէլէի հայաթիյէտէ պիրճիմէտ միլլիյաթը (չարիք) միւսթաղրագ էյլէյէ գարշը չարէի եէկանէ՝ էմրը իթթիֆագ ու իթթիհատ տըր ։ Իթթիֆագ իտուպ եա գապուլ իթմէլի վէ եախօտ իթմէմէլի տիր · Թարէֆը վասաթ եօգ տըր ։ Վէ լաքին էն էվվէլ էյինճէ տիւշիւնմէլի, թաշընմալը վէ խուսուսիլէ հէր քէսին տիլինտէ տէվէրան իտէն պիր չայիալը նազարը տիգգաթա ալըպ թէտգիգ իթմէլի տիր ։ Շայիաի մէզքիւրէյէ նազարըն, կէօյա Տէրսաատէթ տէ պազը րէհամին իլէ տիկէր պազը պիր չէյ Թասմիմ իթմէկէ Ռուսիա իլէ իճրայի մուխապէրէ իտէրէք, Միլլէթին ինթիխապ էյլէտիկի կաթողիկոս ալէյհինտէ պիր Թազյիգ թէշվիք էյլէմէկէ միւթէֆէքքիր իմիշ · պու տիւշիւնճէ պիր մէնզիլէյէ կէլմիշ տիր ։

Էլհասըլ անճագ պիր գարար վէրմէլի տիր · զիրա, զաննըմըզճա, վէրիլէն գարար հէր նէ օլսա, նէթիճէսի վախիմ հուսուլէ սէպէպ օլմասը միւհթէմէլ տիր · խուսուսիլէ էկէր թէֆրիգա թէ միւքէմմէլ իճրա օլընմայաճագ իսէ, վէ հալիյէթը միլլիյէ սըյանէթ ալընըրսա, իթթիֆագսըզլըգ իսէ, վէ հուճութիւն էմէլլէրինէ պիւթիւն էմէլը հաքիմ պուլունաճաքսա, պիր քէրէ տահա հէր հալտէ պիր Թէմինաթ եէքիւն օլուր ։

Պու մատտէ հագգընտա թէքրար եազաճաղըզ ։

***

ՕՍՄԱՆԼԸ ՄԱԼԻՅԷՍԻ ՀԱԳԳԸՆՏԱ ՀԱԳԻԳԱԹԸ ՀԱԼ

Տուրյունը Ումումիյէի Օսմանիյէ մէճլիսը իտարէսինտէ Ինկիլիզ տաինլէր վէքիլի պուլունան Մ· Վէնսան Գայիտար՝ Լոնտրատա չըգան Ֆօրթ-ՆԱՅԹԼԻ ՌԷՎԻՈՒ նամ րիսալէի մէվգութէյէ սէպտէմպէր նիւսխասընտա «Օսմանլը մալիյէսի հագգընտա հագիգաթը հալ» սէրլէվհասը իլէ պիր պէնտը մախսուս նէշր էյլէմիշ տիր ։

Մուամիլէյհ՝ Օսմանլը մալիյէսինին էօյլէ խարիճէն զանն օլընան տէրէճէտէ ֆէնա հալտէ օլմատըղընը, վէ վարիտաթ վէ մէսարիֆաթը ումումիյէնին թէվազունու իթթիկինի, վէ տուրյունը ումումիյէնին ազալտըղընը պէյանլա իթպաթ իթմիշ տիր ։

«Տէվլէթը Օսմանիյէնին վարիտաթը՝ պիլխասսա ճայիպ օլտուղընտան, պիր խայլը զանն իթթիքլէրի պու պապտէ թէտգիգաթ զայիէթ, վէ անըն մուայէնէսինէ նազարը տիգգաթ իլէ ալընմալը տըր ։ Վարիտաթըն պագայա գալմասը իսէ ումումիյէթլէ իտարէի մալիյէյէ նիսպէթլէ սէնէվի 400.000 լիրա տահա ֆազլա հասըլ օլապիլիր իտի ։

«Պագայա մէպլէղլէրինին էհէմմիյէթի տէրքեար օլուպ, 1873տէն 1884է գատար 9.410.000 լիրա պագայա թէրաքիւմ իթմիշ, վէ պէհէր սէնէ տախի մէզպուրա իթմէքտէ պուլունմուշ տըր ։

«1878տէ 835.000 լիրա՝ պագայա պուլունտուղը հալտէ, 1881տէ 2.400.000 լիրա պագայա վուգու պուլմուշ տըր ։ Տէվլէթը Օսմանիյէ վարիտաթընտան ալթըրտա պիրի մըգտարընըն չիւրիւմէսինի մուճիպ օլան չուհալը ֆէվգէլատէ գըսմէն էհալինին թէէտիյէի Թէքեալիֆէ իգթիտարը օլմամասընտան նէշէթ իտէպիլիր իսէ տէ, Թահսիլտարլարըն իւթիքեալարընտան վէ պազը մէմուրինը մահալլիյէնին միւսամէհասընտան նաշի օլտուղը տախի զաննիտիր, վէ իտարէի մունթազամէ իլէ պագայա գալմատըղը պաշգա հէր նէ գատար թէքեալիֆ ուսուլինտէ տախի չայանը իսլահ բէք չօգ չէյլէր վար իսէ տէ, վարիտաթըն՝ բուպը գատար թէզայիւտ իտէճէկինի տախի իւմիտ իտէրիմ ։

«1879 սէնէսի մարտընտա տէվլէթը Օսմանիյէնին տուրյունը՝ 318.245.401 լիրա օլտուղը հալտէ, 1885 մարտտա 169.281.595 լիրայա թէնզզիւլ իթմիշ տիր ։ Պինաէնալէյհ տէվլէթը Օսմանիյէ տուրյունընտան 1879տան պէրու 148.963.806 լիրա թէնզիլ օլունմուշ տըր ։

«Պու մըգտար՝ թէէտիյէ օլունմուշ տիմէք օլմայըպ, 1881 սէնէսի տէքտէմպէրինտէ էհէմմի տաինլէր իլէ ագտ օլընան մուգավէլէ իգթիզասընճա 145.829.319 լիրա տուրյունը ումումիյէտէն թէնզիլ գըլընմըշ օլտուղընտան, իշպու թէնզիլէ էհէմմիյէթ վէրմէյիպ, տուրյունը զայրը մունթազամէտէ վուգու պուլան թէնզիլի՝ չայանը էհէմմիյէթ ատտ էյլէրիմ ։

«Մէմալիքը Օսմանիյէ տուրյունը զայրը մունթազամէսի՝ Տէրսաատէթ պանգալարընտան իտիլէն մուվագգաթ իսթիգրազլար, վէ գօնթրաթօճուլարա օլան տուրյուն, վէ միւթէտախիլ մաաշլար վէ սաիր թէսվիյէ օլունմայան տուրյունտան իպարէթ տիր ։

«Նօգսանը միւվազէնէ՝ հէվալէ վէ եա սէրկի վէ եախօտ տիկէր պիր սուրէթլէ թէսվիյէ օլունուր · Տուրյունը զայրը մունթազամէտէն տախի 11.000.000 լիրա թէնզիլ օլունտըղը՝ ինքեար միւգթէտիր տէյիլտիր ։

«Պու հիսապճա, տէվլէթը Օսմանիյէ քէնտի վարիտաթը իլէ իտարէ իթտիքտէն պաշգա տուրյունը տախի պիր մըգտար թէսվիյէ իթմիշ իսէ տէ, պու խուսուստա պազը իւզահաթ լազըմ տըր ։ Պաշլըճա թէնզիլաթըն պազիլէրի մալիյէ տուրյունընտա օլտուղը կէօրիւլիւր ։ Տուրյունը մէզքիւրէ՝ Տէրսաատէթ պանգալարը իլէ տիկէրլէրինին մաթլուպաթընտան իպարէթ օլտուղը հալտէ, 1879 Նոյէմպէրին 22սինտէ Գալաթա պանգալարը իլէ ագտ օլունան մուգավէլէ մուճիպինճէ մաթլուպաթը մէզքիւրէ 11.000.000 լիրայա իֆրազ օլունուպ, պունըն ֆայիզ վէ րէսմիւմալի թէէտիյէսինէ րուսումը սիթթէ եանի տուխան վէ թուզ վէ միւսքիրաթ վէ տամկա վէ պալըգ հասըլաթը գարշըլըգ կէօսթէրիլմիշ, վէ րուսումը մէզպուրէնին իտարէսի տախի զիքր օլունան պանգալարա իհալէ, վէ 22 սէնէտէ թէսվիյէ օլունաճագ օլան պանգալարըն մաթլուպաթընա րուսումը մէզքիւրէ պիրինճի տէրէճէտէ թէմինաթ իթտիխազ օլունարագ, մաթլուպաթը մէզքիւրէ մուգաթիլինտէ մէյտանը թէտավիւլէ Թահվիլաթը միւհթազէ իխրաճը մուգավէլէնամէյէ տէրճ օլունմուշ տըր ։ Պինաէնալէյհ Տէրսաատէթ պանգալարընըն մաթլուպաթը մէզքիւրէսի՝ արթըգ տուրյունը զայրը մունթազամէյէ իտխալ օլունամազ ։

«1879 տան 1885 է գատար մէսարիֆաթը սէնէվիյէ տէրիւն օլունտըղտա, 85 սէնէսինտէ տուրյունը զայրը մունթազամէսի 8.200.000 լիրա տահա իլավէ օլունարագ, տուրյունը զայրը մունթազամէնին մըգտարը 30.187.380 լիրայա պալիղ օլուր ։

«Տուրյունը զայրը մունթազամէնին պագը գալեմլէրի ազալմըշ իսէ տէ, պագըլարը տախի թէզայիւտ իթմիշ տիր ։

«Շու գատար քի, տուրյունը զայրը մունթազամէ՝ 1879 տա 33.218.492 լիրա օլտուղը հալտէ, 85 տէ 30.187.380 լիրայա թէնզզիւլ իթմէսինէ նազարըն, պագը վարիտաթը մախսուսէ իլէ թէսվիյէ օլունան սէնէվի 350.000 լիրա Թազմինաթը հարպիյէ տախի թէէտիյէ օլունաճագը հալտէ, տէվլէթը Օսմանիյէ քէնտի վարիտաթը իլէ իտարէ իտիւպ, 3.000.000 լիրա գատար տախի տէյն թէէտիյէ իթմիշ, վէ տուրյունը զայրը մունթազամէսի 38.218.402 լիրատան Գալաթա պանգալարըն Ռուսումը Սիթթէ իլէ թէսվիյէ օլունան մաթլուպաթը իխրաճ օլունտըգտա, 21.987.380 լիրայա թէնզզիւլ էյլէմիշ տիր ։

«Իշպու նէթիճէնին չայանը մէմնունիյէթ օլտուղը, վէ մէսարիֆաթտա սէնէվի միլիօնլարճա ֆազլա պուլունտուղընը զաննիտէրլէր նազարընտա մուճիպը իսթիղրապ օլաճաղը տըր · Օսմանլըլարըն թէահհիւտաթը մալիյէլէրինի վիգայէ իթմէլէրի տախի չայանը մէմնունիյէթ տիր ։ Պու խուսուստա Տուրյունը Ումումիյէի Օսմանիյէ իտարէսինտէն տախի պահս իթմէյէ էրպապը միւթալէա թարաֆընտան միւսաատէ պույուրուլաճագընը իւմիտ էյլէրիմ ։

«Տուրյունը Ումումիյէ մէճլիսը իտարէսի՝ մէմլէքէթը մունթազամէյէ հաիզ ազաի էհէմմիյէթտէն միւրէքքէպ տիր ։ Մէճլիսը մէզքիւրըն մէմնունիյէթի՝ սաիր տէվլէթլէրտէ պուլունան թէշքիլաթը էհէմմիյէթէ նիսպէթլէ տահա վասի տիր ։ Տէվլէթը

---

(168)

ԳԸԶԸԼ ՍԻՀՐԲԱԶ

ՄՈՒԹԷՐՃԻՄԻ ԱՆԹՕՆ ԱԼԻՖ

Գօնթէս՝ Ֆրանսուինէ խիթապէն,

—Սէն պէնի պուրատա պէքլէ ։

—Այլահ մուինին օլսուն ։

—Ամալէթ վէ հագգանիյէթէ կիւվէնմիշ օլանլարը ճէնապը Հագգ հիչ պիր վագիթ պըրագմազ—տէյիպ, վէ գարուստան իչէրի կիրիպ, գօնագա տօղրու կիթտի ։

Գօնթէս տը Բանզօնըն չու սըրատա տիւշտար օլտուղը խէյէճանը Թարիֆ իթմէք գապիլ օլամազ ։

Գօնթէս՝ խըզմէթքեարլարըն տաիրէսինէ տօղրու կիթմէյիպ, հէման սէօյլէք գօնուշմա տույանտը ։

Գարուըն նէրտիւվանընտան եօգարը չըգաճագը սըրատա, օտանըն կիլմիշ պիր խըզմէթքեար հավլուտան չըգըպ,

—Նէ՞ իսթէրսինիզ ։

—Գօնթը կէօրմէք իսթէրիմ ։

—Գօնթ քիմսէյի գապուլ իտէմէզ ։

—Քիմսէյի գապուլ իթմէզ իսէ պիլէ, պէնի գապուլ իթմէլի տիր ։

—Պիր մասլահաթ զըմնընտա կէօրմէք իսթէր իսէնիզ, տախի միւտիրինէ միւրաճաաթ իթմէնիզ լազըմ կէլիր ։

—Հիչ պիր իշ իչին տէյիլ ։

—Էկէր պիր մուավէնէթ իսթիրհամը իչին իսէ, վէ էկէրչի եապանճը իսէնիզ, Թահրիրէն Գօնթէս ճէնապլարընէ միւրաճաաթ իթմէլիսինիզ ։

—Մուավէնէթ իսթէմէկէ կէլմէտիմ · Գօնթը կէօրմէք իսթէրիմ ։

—Գօնթը կէօրմէք գապիլ օլմատըղընը պիր քէրրէ սէօյլէտիմ ։

—Պէն տէ սանա պէնիմ իչին գապիլ օլտուղընը պիր քէրրէ անլաթտըմ ։

—Սիզ քի՞մսինիզ ։

—Էկէրչի չունը տէրհալ Գօնթա թէպլիղ իթմէյէճէք օլուր իսէն, սէնի պուրատան պիր սաաթ զարֆընտա Թարտ իթտիրմէկէ միւգթէտիր պիր գարըըմ պէն,—տէյիպ, չիֆթլիքտէն չըգմազտան եազմըչ օլտուղը մէքթուպը գօյնունտան չըգարտը ։

Խըզմէթքեար՝ միւթէհայյիրանէ Գօնթէսին եուզինէ պագտը։

Հէր նէ գատար Գօնթէս, պիր քէօյլիւ գըյաֆէթի կիյինմիշ իտի իսէ տէ, խիլաֆը րիզասը օլարագ, հալ ու թավրընտէ երնէ պիր ազամէթ նիւմայան իտի ։ Պունտան մաատա, սէօզլէրինտէն էմր վէրմէկէ վէ թէնպիհաթ իճրասընա ալըշմըշ պիր գարը սէտասը օլտուղը անլաշըլմագտա իտի ։

Խըզմէթքեար պիլմէճպուրիյէ մէքթուպը Գօնթէսին էլինտէն ալտը ։

—Պու մէքթուպ Գօնթա վէրիլէճէք տիր · եալընըզ Գօնթըն օգումասը լազըմ կէլիր · պինաէնալէյհ, տօղրու քէնտի էլինէ վիրմէսինի չարէսինէ պագմալըսըն · էկէրչի մուվաֆֆագ օլուր իսէն սանա լայըգընճա պիր պախշիշ տէ վէրիրիմ ։

—Բէք ալա, Մա՛տամ · հավլուտա կիտինիզ պէքլէյինիզ տէ պէնտէնիզ խօզարը չըգայըմ—տէյիպ, վէ մէքթուպը ալըպ զայի օլտու ։

Եօլտա քէնտի քէնտինէ .—պու գարը քի՞մ օլապիլիր · կիյտիկի էլպիսէ քէօյլիւ էլպիսէսի, ճէյպինտէ պիր ազէյսի օլմատըղը տէրքեար, այագ գապլարը էսքիճէ, այագ գապլար պէօյլէ ամմա, այագլար քիւչիւք · պիւթիւն էօմրիւնիւ հիւքիւմ իթմէքլէ կէչիրմիշ կիպի էմր իտիյօր · չօ՞գ թօհաֆ չէյ · չիրքին տէյիլ, պիրազ գըրըգ ամմա, իխթիյար տա տէյիլ, հէր նէ գատար եուզինի էօրթմիւշ իսէ տէ, օլտուգճա կէօրէպիլտիմ · մէքթուպու էլինէ կէչիրմէսինտէն գօրգույօր · Գօնթըն էսկի մաչուգալարընտան պիրի օլմալը · պունա չիւպհէ եօգ · չու հալտէ պու մէքթուպը պէնիմ կէօրմիւշ օլաճաղըմ · գօնագտա հէր չէյէ հիւքիւմ իտէն Գօնթէս տիր · Գօնթ տա պունա սէս չըգարմազ · Գօնթէս մէմնուն օլմայաճագ, վէ Գօնթէսին ... Օլիմին իչ օտասընա գատար կիրտի · Մէգֆիւր օտասը, տիւպէր պիր խըզմէթճի գըզ պուլունմագտա օլուպ, վագթընը այինէյէ պագարագ հիւսնինէ մալ օլմագլա կէչիրիր իտի ։

—Ժի՛ւսթին, նա՛զըլըմ, Գօնթէս օտասընտա՞ մը տըր—տէյու սիւվալ իտէրէք, գօլունու սըգտը ։

—Եալքըզ տէյիլ չէք, Մօսիէօ Ֆրօնթէն · Մատամ՝ Գօնթըն եանընտա տըր —տէյու ճէվապ վէրտի Ժիւսթին ։

—Էօյլէ իսէ կիթ գուլագլըգտան եավաչճա սէօյլէ քի պիրազ քէնտիլէրինի կէօրմէք իսթէրիմ · լաքին Գօնթ իչիթմէսին ։

—Պիր հիքմէ՞թ մի վար ։

—Պէլքի տէ ։

—Իչի պանա տա անլաթըր մըսըն ։

—Պիլիրսին քի, սէնտէն հիչ պիր չէյ եաշըրմագ իսթէմէմ, ճիկէրբարէմ ։

—Կիտիյօրըմ ։

Պիր միւտտէթտէն սօնրա Օլիմ՝ Գօնթըն տաիրէսինտէն չըգըպ, վէ Ժիւսթինի պիր իչարէթլէ տըշարը չըգարըպ, Ֆրօնթէնէ խիթապէն,

—Պէնի պէօյլէ Թաճիլ իթտիրէն իշ, տէմէք քի էհէմմիյէթլի պիր իֆատէ օլմալը ։

—Էհէմմիյէթլի օլուպ օլմատըղը պէնճէ մէճհուլ տըր · լաքին վէսվէսէ իթտիրմէտէն, վագըթ զայի իթմէքսիզին քէյֆիյէթի սիզէ արզ իթմէքլիյի վաճիպ ատտ իթտիմ · էկէրչի գապահաթըմ վար իսէ, օ տա իֆրաթ զայրէթիմէ համլ օլունմագ լազըմ կէլիր ։

—Շիմտի անլաշըլըր · մէսէլէ նէ՞ տիր, անլաթ պագալըմ ։

—Աչաղըտա հավլուտա իւսթիւ պաշը պուզուլմուշ, եանի ազգիյանէ կիյինմիշ պիր գարը պէքլէյօր, լաքին հէնուզ կէնճ վէ կիւզէլ պիր գարը կէօրիւնիյօր վէ անը պիր տէֆա սէօյլէյօր ։

—Պու գարը պէնի՞ մի կէօրմէք իսթէյօր ։

—Եօ՛գ · հաթթա մուսըրրան, Գօնթը կէօրմէք իսթէյօր ։

—Գայիպ օլմասը անլաթըլ մը ։

—Պիր տէֆա տէյիլ, պիր գաչ տէֆալար · օ գըզ ճէհէննէմէ պիր մէքթուպ եազըպ պանա վէրտի, վէ Գօնթ եալընըզ օլտուղու վագիթ քէնտի էլինէ վէրմէքլիյիմ մէքթուպու ալըպ չըգարտըմ ։

(811-4)

Օսմանլըէ՝ Թէանձիւտաթընը խալիսանէ իյֆա իթմէտիկի հալտէ, մէճլիսը մէզքիւրէ պիր չօգ վէսիլէլէրտէ միւչքիլաթ չըգարաբիլիր իքէն, աքսի միւչահէտէ օլունուպ խալիսանէ մուավէնէթ իտիլմիչ, վէ հիչ պիր իւթիլաֆը միւհիմ զուհուր իթմէմիչ տիր: Պինաէալէյհ տէվլէթը Օսմանլըէնին՝ հուգուգը սաբիհասընտա, Էվրօբա Թարաֆընտան մազհարը մուավէնէթ օլմասը իյճապ իտէր,

«Պէրլին ահտնամէսինլէ տէվլէթը Օսմանլըէնին էն մաժուր վիլայէթլէրինտէն պաղըլարը իփրազ օլունտըղը հալտէ, պիր պէտէլը ճիւզի օլարագ, Պուլկարիսթան վէրկիսի վէ Թէվսիի հուտուտ իտէն հիւքիւմէթլէրէ Տուլունը Ռումելիյէ Օսմանլըյէտէն պիրէր հիսսէ խասպէթի Թէնսիպ գըլընմըշ իտի: Տէվլէթը Օսմանիյէ՝ քէնտիսինին ալէյհինտէ օլան ահքեամը ահտիյէյի թէմամէն իճրա իթմիչ իքէն, լէհինտէ օլան ահքեամ՝ քէնտիսինին տէֆաթէլէ չիքեարաթընա բագմէն հէնուզ իճրա օլունամամըշ տըր:

«Մէմալիքը Օսմանիյէնին [illegible] նամը իլէ մաարուֆ ուհուտը աթիգասընտան տախի պիր նէպզէճիք պահսա լիւզում կէօրիւլիւր: Ուհուտը մէզգիւրէ՝ իպթիտա 16ընճը ասրը Միլատիտէ Սուլթան Սիւլէյման Խանը Գանունի զէմանընտա միւնասէպաթը թիւճճարիյէնին թէվսիի զըմնընտա Ֆրանսա Թէպաասընա իհսան պույրըլըպ, մուախխարէն պազը Թաատիլաթ իլէ Էվրօբա տիւվէլը սաիրէսինէ տախի Թամիմ գըլընմըշ, վէ չու զէման գատար ճարի օլմուշ տըր:

«Ուհուտը մէզքիւրէյէ լիւզում գալմամագ իւզրէ մէմալիքը Օսմանիյէտէ էճնիյէթին Թէզայիտը իտիւպ իթմէտիկինին միւպահասար՝ Թաթպիգը մէզալէյի մուճիպ օլուր իսէ տէ, չու գատար վար քի, պիլֆարզ պունլարըն միւճուտի լաղվէտէն տախի օլսա, տիւվէլը էճնէպիյէ՝ Թէպաասի Օսմանլըէյի իզրար իտէճէք խըլտա Թէպաասի սաիրէնին նաիլը իմթիյազ օլմալարընտա խըրար իթմէմէկլի տիրլէր: Իշպու իֆատէմի իսպաթ իչիւն տամկա նիզամնամէսինի միսալ իրատ իտէպիլիրիմ: Նիզամնամէի մէզգիւր հազգանիյէթ իւզրէ Թանզիմ օլունուպ, Էվրօբատա ճարի օլան պու միսիլլիւ նիզամաթտան չէտիտ օլմատըղը հալտէ, ուհուտը աթիգա իթիլաֆասընճա սէֆարաթը էճնէպիյէ Թարաֆընտան գապուլ օլունմատըղճա Թէպաասի սաիրէ հագգընտա մէրի օլամազ: Նիզամնամէի մէզգիւր՝ նիզամաթը մէվճուտէ տախիլինտէ մէրիւլիճրա օլաճաղը մուհաքքէք օլուպ, ուհուտը աթիգա տախի նիզամաթը մէվճուտէտէն մաատուտ իքէն, պազը սէֆարէթլէր՝ նիզամնամէի մէզգիւրը գապուլ իթմէմիչլէր տիր:

Պիր նիզամնամէ՝ պիր սէֆարէթ Թարաֆընտան գապուլ օլունմատըղը Թագտիրտէ, տիվէլէրի տախի օնա իթթիպաա իտէրլէր: Իշթէ տամկա նիզամնամէսի չու սէպէպլէ խալընըզ Թէպաասի Օսմանլըէ հագգընտա ճարի օլմուշ տըր: Թէպաասի Օսմանլըէտէն պիրի 1000 լիրալըգ պիր բօլիցա սէնէտինտէն խարըմ լիրա տամկա րէսմի իյֆա իթմիկի հալտէ, Թէպաասի էճնէպիյէ՝ քէչիտէ իթտիքլէրի բօլիցա սէնէտլէրի իւզէրինէ հիչ պիր րէսմ իյֆա իթմէզլէր: Հալպուքի Թաճիր վէ սարրաֆլարըն էն պէօյիւքլէրի՝ Էվրօբալը օլտուգլարընտան, պունլարա նիսպէթլէ Թէպաասի Օսմանլըէ բէք էյի պիր հալտէ պուլունմայօրլար, վէ պու վարիտաթըն պիր գըսմը միւհիմմի քեամիլէն զայի օլույօր:

«Իսլահաթա նագըլը քէլամ իտիլինճէ, պիր խայլի սուի իսթիմալաթըն քիւլլիյէն վէ տէֆաթէն մէնինտէ միւչքիլաթ պուլունտըղը տէրքեար իսէ տէ, տէվլէթը Օսմանլըէ՝ պու խուսուստա տախի չարէլէր Թէհարրի իթմէքէ ղայրէթ իթմէքտէ պուլունմուչ, վէ պազը Թէտապիր տախի իթթիխազ օլունմուչ տըր:

«Գօմիսիօնլար Թէչքիլ օլունուպ, միւթէվալլիյէն իսլահաթա իգտամ օլունմագտա տըր:

«Թիճճարէթ ահտնամէլէրի Թէճտիտ օլունմագ իւզրէ միւզաքէրէ ճէրէյան էյլէմէքտէ տիր:

«Տախիլի կէօմրիւքլէր վէ իւրաճաթ րուսումը Թագլիլ վէ ախսա իլղա օլունաճագ տըր:

«Անատօլուտա եօլլար ինչա օլունույօր: Տէրսաատէթ վէ Սելանիք չըմէնտօֆէրլէրի Էվրօբա խաթլարընա իլսագ օլունաճագ տըր:

«Իշպու մուամէլաթը Նաֆիայա էֆքեարը խալքըհանէ իլէ տէվամ օլունտուղը հալտէ, մէմալիքը Օսմանիյէ իչիւն պիր տէվրը ճէտիտը մամուրիյէթ քիւշատ օլունաճագ տըր:

«Հէր հալտէ իյգահ օլունան միւչքիլաթը միւհիմմէյէ բագմէն վարիտաթը տէվլէթ՝ մէսարիֆաթը Թէավիյէյէ քիֆայէթ էյլէտիքտէն պաչգա, տուլուն տախի Թէնզիս գըլընտըղը ճիհէթլէ, մէմալիքը Օսմանիյէնին ֆէվգելատէ իսթիտատը Թապիիսի Թէպէյյիւն էյլէր:»

ՌԷՍՄԸ ԷՇՔԸԹՕ ՆՈՒՐԻ

Մանասթըր վիլայէթինտէ Գասթօրիատան Սըրֆըճէ գազէթասընա եազըլըղընա կէօրէ, 3 սէնէտէն պէրու Մանասթըր վիլայէթի էհալիսինի տիւչարը խէվֆ ու հէյէճան իթմէքտէ օլան բուլղար էշգըյասըն մէչհուր Նուրի՝ ախիրէն հիւքիւմէթը մահալլիյէտէն աֆվ Թալէպ իթմիչ օլմաղլա, մէզքիւր Թալէպինէ մուվաֆագաթ գըլընմըշ, վէ մէրգումըն կէչէն հաֆթա բազար էրթէսի կիւնիւ Գասթօրիայա կիտէրէք հիւքիւմէթը մահալլիյէյէ արզը իթաաթ ու ինգըյաթ իթմէսի գարարլաշտըրըլմըշ տըր:

Ցիվագը էհվալը մուայյէնտէ Գասթօրիալըլար՝ բիւյիւք Արնավուտ վէ Թիւրքլէրտէն միւրէքքէպ պիր պէօյիւք Թագըմըն քէմալը սիւրաթլա Գասթօրիայա եագլաշմագտա օլտուգլարընը միւշահէտէ էյլէմիչլէր տիր, Գու Թագըմ՝ Նուրի քէնտիսի իլէ օն իքի նէֆէր ավէնէսի վէ էլլի գատար քէնտի տօսթ վէ ագրաբասը իտիլէր: Մէրգումըն էլլի էշխաս՝ Նուրինին Գասթօրիա գայմագամընա արզը իթաաթ վէ սիլահլարընը Թէսլիմ իտէճէյի վագթա գատար քէնտիսինէ րէֆագաթ իթմէք իսթէմիչլէր տիր:

Ալայ՝ չու Թէրթիպ իւզրէ չէհրէ տուխուլ իթմիչ տիր: Թա պաչտա Գասթօրիա ժանտարմա գօմանտանը՝ րէֆագաթընտա միւթէպէրանը իսլամիյէտէն իւչ զաթ վէ պիր խօճա պուլունտուղը հալտէ պէկլիր իտէ կէլմէքտէ իտի: Պունլար՝ Թալէպ իթմիչ օլտուղը աֆվ հազգընտա գայմագամըն ճէվապընը մէրգում Նուրիյէ Թէպլիղ իթմէք իչիւն իլք կիւնիւ Գասթօրիայա իքի սաաթ մէսաֆէտէ Սըվէնի նամ գարիյէյէ կիթմիչլէր իտի: Պունլարըն արգասընտան սէրքէրտէ Նուրի՝ ճէսուրանէ իւրիւմէքտէ, վէ պիր Թավրը միւթէքէպպիրանէ իլէ գայէթ Թէմիզ օլան ֆուսթանէլլասընը սալլամագտա պուլունմուշ տըր: Մէրգումըն իւզէրինտէ սիլահ օլարագ եալընըզ պէօյիւք պիր րէվօլվէր պուլունուպ, տիւրպիւնի օմա վէ զայէթլէ միւզէյյէն օլան մէզքիւր րէվօլվէր՝ պէլինտէքի զըրմըզը մէչին սիլահլըղընտան ասըլը իտի: Հայտուտը մէրգումըն արգասընտան, Արնավուտ հայտուտլարըն սիյահ ֆուսթանէլլասընը լապիս վէ Մարթինի Թիւֆէնքլէրի իլէ միւսէլլահ ավէնէսի եիւրիւմէքտէ օլուպ, պունլար իքիչէր իքիչէր կիթմէքտէ, վէ բէհլէվանին պիր իչարէթի իւզէրինէ ալամէթը մէսէրրէթ օլմագ իւզրէ արա սըրա հավայա Թիւֆէնք սըգմագտա իտիլէր:

Մէրգումըն հայտուտլարըն արգասընտան տախի Նուրինին ագրապա վէ տօսթլարընտան 50 գատար Արնավուտ կիթմէքտէ օլուպ, պունլար՝ իւզէրլէրի ալթուն վէ կիւմիւշ սըրմա իչլէմէլի մուխթէլիֆ վէ աչըգ րէնկլէրտէ բուշալար կիյինմիչլէր տիր: Էչխասը մէրգումէնին քեաֆֆէսի տախի Թիւֆէնք, րէվօլվէր, եաթաղան, խանչէր վէ սաիր էսլիհա իլէ միւսէլլահ իմիչլէր: Իչպու ալայըն էօնիւնտէն պիր պանտօ Արնավուտ մուզըգասը կիթմէքտէ վէ տաղըլը վէ խըրըզ հավալարը Թէրէննիւմ իթմէքտէ իտի: Մէրգում Նուրի՝ կիւզէլ պիր ատամ օլուպ, սըրմա կիյինի սարը սաչլը իլէ տահա զիյատէ պիր ինկլիզ Թիւճճարընա, նէթիքէիմ հայտուտա պէնզէմէքտէ իտի:

Ալայըն հիւքիւմէթ գօնաղընա վիրուտընտէ, Նուրի վէ քէնտի 12 ավէնէսի՝ գայմագամըն մէճլիսը իտարէ ազալարը իլէ պիրլիքտէ քէնտիլէրինի պէքլէմէքտէ օլտուգլարը պէօյիւք պիր օտայա իտխալ օլունմըշլար տըր: Հայտուտլար՝ մէզքիւր օտայա հիչը տախուլլէրինտէ պաչլարընը աչաղը էյիպ, սըրա իլէ գայմագամա եագլաշարագ էթէկլէրինի էօբմիւշլէր, վէ պու էսնատէ զիքր օլունան 50 Արնավուտ գօնաղըն հավլուսունտա պէքլէմիչլէր տիր:

Հայտուտլար՝ սիլահլարընը Թէսլիմ վէ գայմագամ Թարաֆընտան իլքա օլունան մուխթասար պիր նուտգը քէմալը ինթիբահլա իսթիմա իթտիքտէն սօնրա, տօսթլարընըն եանընա կիթմիչլէր վէ պէրաբ իսքէան ճիհէթի պիրլիքտէ պիր խանա նագլ օլմըշլար տըր: Մէրգումըն՝ իքի կիւն օրատա գալըպ, չարչամպա վէ բազար վէ չալանը Թաժաչա մահալլէրի կէզտիքտէն վէ կիւզէլճէ էյլէնիպ իչտիքտէն սօնրա, էրինէ քէնտի քէօյլէրինէ ավտէթ իթմէք իւզրէ չէհրտէն հարէքէթ իթմիչլէր տիր:

Սըրֆըճէ կազէթասը իշպու Թըրքալը եազտըգտան սօնրա, պու պապտէ պիր տէ պէնտը մախսուս նէչր իտիպ, էչգըյանըն իթաաթ ու ինգըյաթըն պու սաայէթլէ գապուլ օլունմասը՝ քէօյլիւլէրէ սուի իպրէթի մուճիպ օլաճաղըն, վէ պիր Թագըմ քէսանը գաթլ վէ պիր չօգ խանէլէրի եագմա վէ իհրագ իտէն էշգըյանըն պու վէճհ իլէ Թէժամէն նաիլը հուրրիյէթ օլմասը՝ ֆագըր քէօյլիւլէրի տախի հայտուտլըղա սէվգ իտէճէյինի պէյանտէն սօնրա, հայտուտլարըն արզ ու իսթիմանը չու աթիտէքի չէրաիթլէ գապուլ օլընմասը, եանի էվվէլա սիլահպէտէսթ Թէսլիմ օլան հայտուտըն Թահթը մուհաքէմէյէ ալընըպ, լաըգ օլտուղը ճէզասընըն պիր գըսմընա մահքիւմ օլմասը, սանիեն էկէր սահիհէն նէտամէթէ կէլմիչ իսէ քեամիլէն աֆվ օլունըպ, անճագ մահքէմէճէ Թային օլունաճագ պիր միւտտէթ նէզարէթը զապթիյէ Թահթընտա պուլունմասը, վէ սալիսէն հիւքիւմէթ պիր էյիճէ էմին օլտուգտան սօնրա մէրգումըն հուգուգը մէտէնիյէյէ նաիլ օլմասը լազըմ կէլէճէյինի պէյան էյլէմիչ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՀԱՐՑ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԻԵՆՆԱՅԻՈՑ

Ի Կ. Պօլ. ի Փանկալթի

Վիէննայի Մխիթարեանց Փանկալթիի վարժարանը առաջիկայ հինգշաբթի օրը ամսոյս 5ին (Հ. Տ.) պիտի բացուի Կըրկունի գիշերօթիկ, կիսաթօշակ և արտաքին աշակերտներ: Ուսման ընթացքը կը կատարուի ութ տարուան մէջ Եւրոպական վարժարաններուն և վաճառականական դըպրոցներուն ամէն գիտութիւնները բովանդակելով, Ամէն աշակերտք առաջին տարիէն սկսեալ պարտաւորեալ են Հայերէն, Տաճկերէն և Գաղղիերէն լեզուները սորվելու: Ուսման երրորդ տարիէն ետքը կը սորվին նաև Գերմաներէն լեզուն: Եւրոպական համալսարաններու մէջ իրենց ուսումը շարունակել ուզող աշակերտները ուսումնական ընթացքին վեցերորդ տարին Լատիներէն և հին Յունարէն լեզուները սորվելու կը սկսին, իսկ վաճառականութեան նկրտողները նոյն տարին Իտալերէն և Անգլիերէն կը սկսին:

Գեղագրութեան, ուրուագրութեան, նկարչութեան, ձայնական և գործիական երաժշտութեան, ինչպէս նաև մարմնավարժութեան դասնաւոր մասնաւորութիւն մը կը տրուի:

Վարչութիւնը պատրաստ է ուզողին անդրագոյն տեղեկութիւններ տալու:

Հ. ՆԻԿՈՂՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ
ԱԻԳԵՐԵԱՆ

4—1

ՌԷՍՄԻ

Ինկիլթէրրա սէֆիրը ֆէվգէլատէսի իլէ մէսալէհը Մըսըրիյէ միւքեալէմէսինէ մէմուր տէվլէթլու Ասիմ բաշա վէ Քեամիլ բաշա հազրաթը՝ Էվվէլքի բէնճշէնպիհ կիւնիւ զաթը սամիի հազրէթը Սատարէթբէնահի իլէ միւզաքէրէ իթմէքտէ օլտուգլարը հալտէ, Ռուսիա սէֆիրի Մ. Նէլիտօֆ՝ Պապը Ալիյէ կէլիպ, զաթը սամիի Սատարէթբէնահի իլէ միւլագաթ էյլէտիկի, վէ պու օրբատա պիր նօթա Թագտիմ էյլէտիկի եօլլունտա [illegible] իլէ [illegible] կազէթասընտա պազը հավատիս եազըլմըշ տըր: Նէվվը մէզքիւրտէ սէֆիրը միւշարէլէյհ՝ պաչ Թէրճիման իլէ պէրաբէր Պապը Ալիյէ կէլիպ, խալընըզ Խարիճիյէ Նազըրը տէվլէթլու բաշա հազրէթլէրինի կէօրմիւշ իսէ տէ, էօյլէ նօթա իթա իթտիկինին ասլը օլմատըղընտան, մէզքիւր կազէթալարըն պէօյլէ պիր միւլագաթը ատիյէյի մահիյէթը ֆէվգելատէ իլէ թէֆսիրէ պաիս օլապիլէճէք եօլտա օլան նէշրիյաթը ղայրը սահիհ վէ միւպալէղէլէրի Մաթպուաթ իտարէսինտէն բէյան Թէքզիպ օլունըր:

* * *

Տէլլէր

Սէր Թապիայը ճէնապը Շէհրիյարի տէվլէթլու Մահմուտէնի բաշա հազրէթլէրինին ֆէննը Թէպապէթտէ տէրքեար օլան վիւսաթը մալումաթընտան իսթիֆատէ օլունմագ իւզրէ Մէքթէպը Թըպպիյէ վէ Տէրսաատէթ վէ միւհաճաթընտաքի խասթախանէլէր իլէ էճզախանէլէրի Թէֆթիշ ու Թէհարրի իտէրէք մէչհուտաթը իւզէրինէ իրատ իտէճէկի Թէտապիրը սըհհիյէ վէ էսպապը խըֆզըսըհհիյէնին իսթիհսալը վէսաիլը ֆիիլիյաթը զըմնընտա հէր այ մէճլիսը ումուրը Թըպպիյէյէ պիր բաբօրթ իթասը խուսուսընա իրատէի Սէնիյէի հազրէթը Պատիշահի միւԹէալլիգ վէ չէրէֆսուտուր պույրուլըրագ, մուամէլէի լազըմէ իյֆա գըլընմըշ օլմաղլա, իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար գըլընըր:

*

Տէլլէր

Էնտէրյայի մէչհուրէտէն վէ սապըգալը Թագըմիտան օլըպ Գարաժուսալ հէվալիսինտէ եաթըր իքէն պիսալը տէսմը մազբուրաթ իթմէքտէ օլան Մէհմէտ վէ Ահմէտ բէհլիվան վէ Սալիհ բէհլիվան վէ Քիւչիւք Ալի իլէ տիկէր Մէհմէտին սայէի մուվաֆֆագիյէթմայէի ճէնապը Պատիշահիտէ Թէրտէսթ օլընարագ, մէզտարը քեաֆի զապթիյէյէ Թէրֆիգէն վէ մահֆուզէն պաթահրիրաթը մախսուսէ իզմիտ միւթէսարրըֆլըղընա կէօնտէրիլտիկլէրի՝ Խիւտավէնտիկեար (Պրուսա) վիլայէթը ճէլիլէսինտէն Տախիլիյէ նէզարէթը ճէլիլէսինէ վարիտ օլան Թահրիրաթտան անլաշըլմըշ օլմաղլա, քէյֆիյէթին իլանընա իպթիտար գըլընըր:

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Շէհրէմինի սանճագը միւթէսարրըֆլըղը՝ Լազիսթան միւթէսարրըֆը Բասիմ բաշա հազրէթլէրինէ Թէվճիհ,

Բաշըր միւշարէլէյհ հազրէթլէրինէ 3ւնճիւ րիւթպէ Օսմանի նիշանը իհսան պույրըլմըշ տըր:

Լազիսթան միւթէսարրըֆլըղը՝ Շէհրիզօր միւթէսարրըֆը Ալթապուլահ էֆէնտի հազրէթլէրինէ,

Ատանա վիլայէթինտէ քեաին Թարսուս գազասը գայմագամլըղը՝ Ավլօնիա գայմագամը սաբըգ Մէհմէտ Ալի բաշայա,

Այտըն վիլայէթինտէ Վուրլա գազասը գայմագամլըղը՝ Թարսուս գայմագամը սաբըգ Հիւսէյին Հիւսնի պէյէ,

Ճէզաիրը-Պահրը-Սէֆիտ վիլայէթինտէ Սթանքէօյ գայմագամլըղը՝ Սիւմպէքի գայմագամը սաբըգ Հասան Խուլուսի պէյէ,

Էնգարէ վիլայէթինտէ Սիվրի Հիսար գազասը գայմագամլըղը՝ Վուրլա գայմագամը սաբըգ Եուսուֆ Պահրի էֆէնտիյէ,

Ճէզաիրը-Պահրը-Սէֆիտ վիլայէթի տախիլինտէ Պօզճա ատասը գազասը գայմագամլըղը՝ Սիվրի Հիսար գայմագամը սաբըգ Զիւհտի էֆէնտիյէ,

Էնգարէ վիլայէթինտէ Նալլըխան գայմագամլըղը՝ Սիլիվրի գայմագամը էսպագ Ահմէտ էֆէնտիյէ Թէվճիհ պույրըլմըշ տըր:

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Ջապըլթանը պահրիյէտէն Տավուտ պէյին իխթիրաքէրտէսի օլան պիր նէվի Թօրբիլ՝ կէչէն չարշէնպիհ կիւնիւ Մարմարա տէնիզինտէ Թէճրիւպէ իտիլմիչ տիր: Պաթըրըլաճագ օլան սէֆինէ՝ Թօրբիլլէրին Նօգթաի հարէքէթինտէն 1200 մէթրօ գատար ուզագ պուլունտուրուլըպ, իչպու մէսաֆէ իւզէրինտէ պուլընա վէ սաղտա սօլտա չամանտըրալար վազ օլընմըշ տըր: Իճրա օլունան Թէճրիպէտէն նէթայիճը ամիյէ հուսուլէ կէլմիչ տիր. չէօյլէքի, իւք իքի Թօրբիլ՝ 300 մէթրօ գատար մէսաֆէ գաթ իթտիքտէն սօնրա սօլա Թէօնիւպ պաթմըչ, վէ 3ւնճի Թօրբիլ տախի սաղա Թէօնիւպ գարայա օթուրմըշ տըր: Պու հալտէ մէզքիւր Թօրբիլլէրին հիչ պիրի՝ տօղրուլըգթմէմիչ, վէ Թային օլընան եօլըն նըսֆընը օլսուն գաթ իտէմէմիչ տիր: Հարէքէթին էն չօղու 2 տագիգա 15 սանիյէ սիւրմիւշ տիր:

—

Կէչէն բէնճշէնպիհ կիճէսի Բանկալթիտէ Ս. Յակոբ խասթախանէսինին գուրպինտէ պիր գունտուրաճը տիւքքեանընտա խըրսըզ կիրէրէք, 20 չիֆթ գունտուրա, պիր մըգտար քէօսէլէ վէ պիր աղտա աղճէ սըրգաթ իթմիչ տիր:

—

Էվվէլքի կիւն Սէլանիքէ 720 նէֆէր ասաքիրը Շահանէ կէօնտէրիլմիչ տիր:

—

Սալաճագ վէ Հարէմ իսքէլէսի իլէ Գատը քէօյ վէ Եէնի գարու սէվահիլինտէ սըզ օլան մահալլէրէ Լիման իտարէսի Թարաֆընտան իչարէթ չամանտըրալարը վազ օլընմագտա տըր:

—

Անատօլու գազասքէրլիկի՝ սէնէի հազըրէ զիլհիճճէսի իպթիտասընտան իթիպարէն Եօզէր Լութֆի էֆէնտի հազրէթլէրինէ,

Տար իւլ Խիլաֆէթ իւլ Ալիյէ (Տէրսաատէթ) գատըլըղը՝ 1303 սէնէսի մուհարրէմի իպթիտասընտան իթիպարէն Պրուսա Նագիպի Մուսթաֆա Բիւչտի էֆ. հազրէթլէրինէ Թէվճիհ ու իհսան պույրըլմըշ տըր:

—

Շէհրիմիզէ մուվասէլէթինի խազըրլըմըշ Միսըր միւթէսարրըֆը Ակեահ էֆ. հազրէթլէրի՝ հէնկեամը զայիպուպիյէթինտէ միւթէսարրըֆլըղը իտարէ իթմէք իչիւն մահալլի նաիպի Եասա էֆէնտիյի Թէվքիլ էյլէմիչ տիր:

—

Մէքթէպը Հուգուգըն տուխուլ իմթիհանը սէպտէմպէրին 16նճը բազար էրթէսի կիւնիւ իճրա օլընաճաղը՝ Ալիյէ նէզարէթի Թարաֆընտան բէյան գըլընմըշ տըր:

—

Պրուսա վիլայէթինտէ Քէչիչ տաղընտաքի օրմանլարըն 15 կիւնտէն պէրու եանմագտա օլուպ, իթֆասը միւմքին օլամամըղը, վէ չիտտէթլի պիր եաղմուր եաղմազ իսէ, պուԹիւն օրմանլարըն միւնթէրէզ օլմասընտան գօրգուլտուղը՝ մահալլինտէն իչար գըլընմըշ տըր:

—

Իզմիր վիլայէթինտէ կեավուր իմամ նամ հայտուտըն Թահթը րիյասէթինտէ պիր էշգըյա չէթէսի զուհուր իթտիկինի, վէ ախիրէն Թաագիպինէ չըգան ժանտարմալարտան պիր նէֆէրի գաթլ իլէ տաղլարա ֆիրար իթտիկինի կէչէն կիւն եազմըշ իտիք:

Սօն խապէրլէրէ կէօրէ, մէզքիւր չէթէ՝ ասաքիրը Շահանէ Թարաֆընտան ալըզգա իտիլէրէք, մէրգում կեավուր իմամ՝ մէճրուհէն տէրտէսթ օլընտըղը կիպի, ավէնէսինտէն պազըսը գաթլ վէ պազըսը տախի ճէրհ իտիլմիչլէր տիր:

—

Մարսիլեատա մուգիմ Բում Թէպպաարընտան Մ. Սթէֆանի Զաֆիրօբուլօ՝ Մարսիլեատաքի գօլէրա միւսապիլէրի իչիւն ախիրէն Մարսիլեա չէհր էմինինէ 5000 ֆրանգ իրսալ իթմիչ օլմաղլա, միւշարէլէյհ չէհր էմինի՝ պունտան տօլայը քէնտիսինէ պիր Թէշէքքիւրնամէ իրսալ էյլէմիչ տիր: Մ. Զարիֆի տախի միւսապիլէնը մէրգումէ իչիւն 5000 ֆրանգ իանէ վէրմիչ տիր:

—

Էտիպը մէչհուր միւթէվէֆֆա Վիկթօր Հիւկօնըն միրասը՝ 5 միլիօն ֆըրանգտան իպարէթ օլուպ, միւշարէլէյհ՝ Բարիզ ֆուգարալարընա 50 000 ֆրանգ Թէրք իթմիչ իսէ տէ, պու պապտէ խաղմըշ օլտուղը վասիյէթնամէյէ իմզասընը վազ իթմէմիչ օլտուղընտան, իչպու վասիյէթնամէ չիմտիլիք քէէննէլէմէքիւն հիւքմինտէ սատտ օլընըյօր իմիչ:

—

Նիւ-Եօրգտան իչար օլունտըղընա կէօրէ, Գօլօմպիա սահիլլէրինին բէհրի օլան վէ Գօլօն չէհրինի իհրագ իտէն ժէնէրալ Բրէսթան՝ պատէլ մուհաքէմէ իտամէ հիւքմ օլընըպ, ասըլմըշ տըր:

—

Շէհրիմիզ Ինկիլթէրրա սէֆիրը մուվագգաթըն զէվճէսի Մատամ Ուայթ Թարաֆընտան կէլէճէք ասըր ագչամը պիր պալօ վէրիլէճէյինտէն, պիր խայլը զէվաթա տավէթնամէլէր կէօնտէրիլմիչ տիր:

—

Պէրլինտէն Քէօլնիշէ Ցայթունկ կազէԹասընա եազըլըտըղընա կէօրէ, 1885 յունիվար 1տէն օգօսթօս 1է գատար Վարշավիա չէհրինտէն՝ 61 քիչիսի Ալէմանի օլարագ 113 էճնէպի Թարտ ու Թէպիտ օլունմըշ տըր: Ալէմանլարըն 41ի էրքէք, 7սի գարը վէ 11ի չօճուգ օլուպ, պու Թէտապիրէ սէպէպ՝ մէրգումլարըն բասաբօրթլարը պուլունմամասը վէ ուչուննըզ հալլէրի իմիչ:

—

Բիրէտէն լիմանըմըզա վիւրուտ իտէն սօն Ավսթրիա վաբօրը՝ էհվալը մուայյէնինտէն սօնրա վիւրուտ իթմիչ, վէ պունըն սէպէպի չու աթիտէքի վագաա իմիչ:

Մէզքիւր վաբօր՝ իթալիանըն գօլէրատան պուլաշըգ օլան լիմանլարընա ուղրամըշ օլտուղը հալտէ Բիրէյէ վիւրուտինտէ, մահալի սըհհիյէ մէմուրլարը՝ հէր նասըլ իսէ Թէմիզ բաբաթիգա վէրմիշլէր իսէ տէ, Բիրէտէն իզմիրէ կէլիր իքէն Սագըզ ճիվարընտա պիր Օսմանլը հարպ սէֆինէսի Թարաֆընտան Թէվգիֆ իտիլիպ, գարանթինա պէքլէմէք իւզրէ Գլազօմէն Թէհաֆֆուզխանէսինէ կէթմէյէ մէճպուր իտիլմիչ տիր: Վաբօրտա պուլունան եօլճուլար՝ գարանթինա միւնասէպէթիյլէ ֆազլա մէսարիֆ վէ վագթ սարֆընա մէճպուր օլաճագլարընտան նաչի ճանլարը սըգըլարագ, վէ պու ֆէլաքէթէ գարտանըն սէպէպ օլտուղընը ֆարզ իտէրէք, պէօյիւք պիր արպէտա չըգարմագ իւզրէ պուլընմըշլար իսէ տէ, վաբօրտա պուլունան տիկէր պազը քեամիլ քէսանըն նասիհաթը իւզէրինէ պու նիյէթլէրինտէն սարֆը նազար իտիւպ, վաբօր պիլա վուգուաթ Գլազօմէնէ կիթմիչ վէ օրատա գարանթինայը իքմալ էտտիկտէն սօնրա Տէրսաատէթէ կէլմիչ տիր:

—

Պէյօղլունտա Թօղրու եօլտա աղչամլարը գարանլըգ պասատըղընտան կէճէնին նըսֆընա գատար պազը Թէճլիքէլի տիլէնճիլէր՝ էօթէյէ պէրիյէ Թօլաշարագ, կէչէն Թէօնէնլէրի Թաճիզ իթմէքտէ, վէ սատագա իչիւն ասըլըպ կիթմէյէրէք, վէրիլմէտիկի հալտէ Թահգիր վէ հաթթա Թէհտիտ պիլէ իթմէքտէ օլտուգլարընտան, պու պապտէ մէրճիինին նազարը տիգգաթը տավէթ օլունուր:

—

Սիրքէճի սթասիօնը գարչըսընտաքի օթէլին միւսթէճիրէսի Մատամ Վալէրիօնըն պաչընա կէչէն բէնճշէնպիհ կիւնիւ պիր նէվի խըրսըզլըգ կէլմիչ օլուպ, պու նէվի խըրսըզլըգ վուգուաթլարը՝ չու արալըգ բէք չօգ վուգու պուլմագտա օլտուղընտան, պու խուսուսէթ էկէր այնը չախս Թարաֆընտան իճրա օլընմայօրսա պիլէ, այնը պիր գումբանեա էֆրատը Թարաֆընտան վուգուա կէլմէքտէ օլտուղը չիւպհէսիզ կիպի տիր:

Նէվվը մէզքիւրտէ իսմի պաչը Թէմիզ բագ վէ Թըպպիյէ մէքթէպի չակիրտի ինֆօրմասընը կիյինմիչ 20 չաղլարընտա պիր տէլիգանլը մէզքիւր օթէլէ կէլիպ 5 ֆրանգլըգ պիր չիչէ գօնեագ ալմըշ իսէ տէ, իսթիհնտէ բարասը օլմայըպ օտասընտա պիր Ինկլիզ լիրասը պուլընտըղընը պիլպէյան, չիչէյի վէ լիրանըն իսթ եանընը ուչաղընա վէրիպ քէնտիսիյլէ պէրապէր օտասընա կէօնտէրմէսինի սէօյլէմիչ օլմաղլա, Մատամ Վալէրիօ՝ մուվաֆագաթ իտէրէք ուչաղը պէրապէր գաթմըչ տըր: Լաքին մէրգում տէլիգանլը օթէլտէն պիր ազ եըրագլանտըգտա, պիր գահվէյէ կիրիպ, ուչաղա «աման, պանա իքի չիչէ լազըմ իտի, պունլարը պուրատա պըրագ տա կիթ պիր չիչէ տահա կէթիր» տէր, վէ ահմագ ուչաղը պէօյլէճէ եօլա գօյուպ, քէնտիսի տէ ուֆագըլըգ ագչէյի վէ գօնեագ չիչէսինի ճալարագ սավուչուր կիտէր: Հալա կիտիյօր:

—

Բուժէյի չըմէնտըֆէրլէր Թահվիլաթըլըրըն գուրտաը հէր իքի այտա պիր տէֆա քէչիտէ օլունաըղընտան, սէնէյի հալիյէ պաքի· հոլտակլնտէ Ջարպխանէյի ամիրէտէ տօգռան տէօրտիւնճիւ գուրասր ալէնէն քէչիտէ օլունարագ, պէչ եւիզ նումէրօսընա իքրամիյէ իսապէթ իտէճէք տիր։

Պիրինճի իքրամիյէ 300.000 վէ իքինճի 25.000 վէ գըրգ սէքիզ տանէսի 75.000 վէ տէօրթ եւիզ էլլի նումէրօլարը իսէ տէօրտէր եւիզ ֆըրանգ գազանաճագլար տըր։

Թահվիլաթըն տըլլարը Խայեան վէ Ջարիֆի պանգալարընտա մաւջուդ տըր. մէճմանէն վէրիլէճէք ճէտվէլ տէրուննինտէ պուլընան նումէրօլարըն խարիճի գապոլ օլունամազ. պունլարըն բրոմէս պիլէթլէրի սաթըճըլարտա պուլունտուրըլմաճաղը մուխիլի, թալրատան բոսթա բուլունտ վէ կլիւմինտէ վէրիլմէք իւզրէ բօլիչա վէ հէր լիսանտան մէքթուպ գապուլ օլունըպ, մուգատտէմ քէչիտէ օլունմըշ նումէրօլարըն մուայէնէսի բուլէթ օլունըր. Սըրապըլըլար տէրհալ պիլիճրա, գէմանը քէչիտէտէն սօնրա կէլէն ադչէնին պէտէլինէ տօգրան պէչինճի քէչիտէսինին պիլէթլէրինտէն կէօնտէրիլիր։

Մուամէլէյի մէզպուրէյի իճրա իտէն զաթըն մէրքէզի Գալաթատա քէօբրիւ պաշընտա 33 նումէրօլու մաղազատա մուգիմ սարրաֆանը միւթէպէրանէն Գուլագսըզօղլու Մարգար էֆ· տիր. Թամ իքրամիյէ գազանմազա խաթիհգագը օլան պիլէթ 7 պուչուգ, վէ նըսֆը իքրամիյէ 5, վէ րուպու 3 ղըչ. հէսապլըյա մուամիլէյէ Թարաֆընտան էլճէվմ ֆիրուխտ օլունմագտա տըր։

ԻԼԱՆ

Գանգր Օսմանիտէ մէճճուա պուլունան Բուժէյի տէմիր եօլլարը էս համընըն կէլէճէք պաքի· հոլտաժբըր պաթխաարըն 94ինճի գուբարունըն բըտմէլըրի պէհէրի

5 ՂՐՈՒՇԱ

Գալաթաատա Բէրչէմպէ-Բազարընտա Թիճարէթ խանընտա 14 նումէրօլը մաղազատա սաթըլմագտա տըր։ Գազանան նումէրօնըն պիւթիւն իքրամիյէլէ հագգը վար տըր։

6—2

غنية اللغات

ԿՈՒՆԷԷԹ–ՈՒԼ–ԼՈՒՂԱԹ

ՖՐԱՆՍԸԶՃԱՏԱՆ ԹՈՒՐՔՃԷՅԷ

ՄՈՒՀԱՐՐԻՐԼԷՐԻ
ՄԻՔԱՅԷԼ ԱՃԵԱՆ ՎԷ ՄԷԶԷՄՄԷՏ ՇԻՒՔՐԻ

ԹԱԲԻ ՎԷ ՆԱՇԻՐԻ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Իչպու էսէր ֆրանսըզճա միւսթեամէլ պիլ ճումլէ լուղաթը ճամի վէ ֆէննի վէ սէնայի ֆէք չօք բըթըլլահաթ վէ Թապիրաթը ֆրանսէվիյէյի տախի շամիլ օլուպ, խուսուսէն լուղաթը մէզքիւրէ միւթէատտիտ միսալլէրլէ իյզահ օլունտուղու կիպի, ֆէննի վէ սէնայի լուղաթը էսյլէ Թարիֆաթ իլէ կէչիլմէյէրէք հէր պիր լուղաթըն Թիւրքճէտէ մուգապիլի օլան լուղաթը պիլթթահարրի պուլունուպ կէրէք Թիւրքճէ վէ կէրէք լաթինճէ հրուֆաթ իլէ հիղալէրինտէ տէրճ օլունտուղունտան, շիմտիյէ գատար պու խօլտա ճէմ վէ թէրճէմէ օլունան ասարըն էն միւքէմմէլի վէ միւհիմմիյաթճա էն վասիի տիր։

Էսէրի մէզքիւր միւճէլլէտ օլըրագ հալտէ իքի ճիլտի պիր ատէտ օսմանլը լիրասընա Պէկ օղլու վէ Իսթանպօլ էքսէր քիթապճը տիւքքեանլարընտա սաթըլըր։

Բիւլյէթլէ իսթիրասընը արզու իտէն զէվաթըն Ջաքմաքճըլար եօգուշընտա Աքօբեան խանընտա քեաին Գարեգինի Պաղտատլեան մաթպաասընտա միւրաճաաթ իթմէլէրի իխթար օլունուր։

ՔԱՐԹ ՏԸ ՎԻԶԻԹ

Ալա քարթ օն իլէ լաթիֆ սիւրէթտէ հէր լիսանտան օլարագ օն տագիգէ զարֆընտա թապ ու թէսլիմ օլունուր։

Ֆի, 100 ատէտի 10 ղըչ։

Արզու իտէն զէվաթըն, Ստամպօլտա Յախօբեան խանընտա Արամեան մաթպաասընտա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 12 Մայըս.

(Նօրթըս օրմագ միւնասէպէթիյլէ գաբալը տըր.)

Բարիզ 12 Մայըս.

Ֆրանսըզ էսհ. 3 % Ֆր.	81-95
» » 4½ %	109-70
Եէնի Օսմ. էսհամը աչըլըշ	17-15
» » » գափանըշ	17-17½
Մէչգուլէ	
Սէրի Գ.	19-25
» Տ.	17-70
Բուժէյի չըմէնտըֆէրի	42-
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	–
Օսմ. Պանգասը	545-
Գրէտի Լիօնէ	–
Գրէտի Ֆօնսիէ	1325-
Լիօն ազիօնի	1250-
Սուէյչ ազիօնը	2050-
Ռուսիա 5 % 1877	99-3/8
Իթալիա էսհամը	95-90
Մըսըր ֆօնտ· մութէհիտէ	335-
Իսպանիա 5 % 1879	–
Պորթուգալ 3 %	25-27

Վիէննա 12 Մայըս.

Լօնտրա իւզէրինէ չաւիլիօ	125-35
Բուժէյի չըմէնտըֆէրի	20-70

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. ամին աչըլ. գ.ար.	18-02
Գու. սապահ աչըլըշը	18-02
Մըսըր մութէհիտէ գ.ար.	75-05
Գու. ագշամ աչըլըշը	75-05
Սէրի Ա.	33-10
» Գ.	18-20
» Դ.	18-01
Բուժէյի չըմէնտըֆէրի	42-
Պանգէ Ֆալսի	8-
Րէժի Ղըչ	00-
Հիժավէրիս	30-

ԳԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	6-32
Օթօմանլըլ օրտինէ ասը	4-30
Սօսիէթէ ժէնէրալ	3-25
Թրամվայ	2-92

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղըչ.տան		Ղըչ. Բր.
Ալթուն Մէճիտիյէ ֆարգը		108-
Մէճիտիյէ	»	98-
Չէյրէք	»	102-20
Ալթըլըգ	»	102-25
Գայմէ		4000-
Ինկիլիզ լիրասը		110-16
Ֆրանսըզ ալթունը		87-32
Րուպլ		90-16
Դրէհմ ալթունը		51-20
Դուրօշ գալմէսի		9-10

ԻԼԱՆԱԹ

Մուսթաֆա Միւրչիտ էֆէնտի Ալի Րիզա պէյ զիմմէթինտէ մահքիւմունլըհ ալաճաղընտան տօլայը ֆիրուխթը մուգարրէր օլան պիր բէս աչըգ պագլա գըրը եօլին Թարիֆը իլանըն 4 կիւն սօնրա եանի չէհրը խըլուլըն ձինճի չարչէնպիհ կիւնիւ Իսկիտար խմրա տախրէսինտէն Թախին զըլըշտան մէճմուր մարիֆէթիլէ Սթամպօլտա Աթ պազարընտա սաաթ 4տէ միւզայէտէյէ իճրա վէ ֆիրուխթ օլունաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն թախին զըլըշտան եէվմ վէ սաաթտա մահալը մէզքիւրէ ազիմէթլէ մէմուրընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի Իսկիտար Գիտայէթ մահքէմէսի իճրա մէմուրիէթինտէն իլան օլունուր։

31 աղօսթօս 301

Գուլքար տաղը հասըլաթընտան 60278 տիրհէմը ճէտտի 604 քիսուր սիմ իլէ 431 տիրհէմը ճէտտի 993 քիսուր ալթունըն իչպու չէհրը խըլուլըն Յինճիւսալը կիւնիւ սաաթ 9ա գատար պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթ օլունաճաղը ճիհէթլէ, թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ տէբօզիթօ վէ եախօտ միւթէպէր քէֆիլլէրիյլէ Օրման վէ Մէատին մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր։

31 աղօսթօս 301

Մաղնիսա սանճաղը տախիլինտէ Բէտօս գազասընտա վագը Սազրավա միրի օրմանընտան 1ինճի սէնէ զարֆընտա գաթիյաթէ խիթամ վէրիլմէք վէ պէտէլինին նըսֆը քէչին վէ նըսֆը տիկէրի մահ միւտտէթտէ Թէսլիմ գըլընմագ շարթը իլէ 700 մէթրօ միքեաբ մաամուլ չամ քէրէսթէնին պէհէր մէթրօ միքեապի 31 ղըշտան Թալիպի էօհտէսինտէ պուլընտուղընտան, պունա զամմ իլէ Թալիպ օլանլարըն Թարիխը իլանտէն իթիպարէն խըլուլըն 12ինճի բէնճէշէնպիհ կիւնիւ տէբօզիթօ վէ եախօտ միւթէպէր քէֆիլլէրի իլէ Օրման վէ Մէատին մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

31 աղօսթօս 301

Իմլաէ Նումէրօսը

Մահմուտ բաշա ... Սուլթան Համամը ճիվարընտա լօգանթա վէ գահվէ վէ սանտըգճը պարագալարը

Ֆաթիհտէ Թիւրպէի չէրիֆ ճիվարընտա քեաին պիր պապ գասսապ տիւքքեանը 9

Գուլէ գաբուսընտա Շահ Գուլը ճամիի չէրիֆի իթթիսալինտէ քեարկիր պիր պապ տիւքքեան 518

Գալատէ մէվգի վէ նումէրօլարը պալգա պաչգա կէօսթէրիլտիկի վէճհիլէ, տէքեաքինը մէզքիւրէ քիրայա վէրիլէճէկինտէն, իսթիճար վէ իսթիգամէտա թալիպ օլանլարըն իչպու չէհրը աղօսթօսըն 28ինճի չարշէնպիհ կիւնիւնտէն չէհրը խըլուլըն Յինճի չարշէնպիհ կիւնիւնէ տէկին 100տէ 20 նիսպէթինտէ պէյ աքչէլէրիյլէ պէրապէր խազինէի Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ուժուժիյէ իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունըր։

28 աղօսթօս 301 3—3

ՔԻՐԱԼԸԳ ՕՏԱ

Սթամպօլտա Գապը Ալի ճատտէսինտէ 20 նումէրօ իլէ մուրագգամ մաթպաամըզտա 2-3 օտա քիրալըգ օլուպ, մէզքիւր օտալար՝ ավլուտա, թապիպ վէ տիչճի վէ պու միսիլլու սէնաաթ ռէառապը բէք միւնասիպ վէ էվլէրինտէն օտուրը կիպի, քիթապ Թէրթիպ ու Թանզիմ իթտիրէն քիթապճըլարա տախի քիթապ Թապը իչին մաքինա վէ հըրուֆաթ մէվճուտ պուլունտուղը հասեպիլէ բէք գիւզէլ ֆախտէպախշ օլուրըղընտան, մէզքիւր օտալարըն իշչինէ պիրտէն վէ եա այրը այրը թալիպ օլանլարըն մաթպաամըզա միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունըր։ 10—5

FARINE LACTÉE H. NESTLÉ

15 ՍԷՆԷԼԻՔ ՄՈՒՎԱՖՖԱԳԻՅԷԹ

21 RECOMPENSES DONT 8 DIPLOMES D'HONNEUR et 8 MEDAILES D'OR

Certificats nombreux des premières autorités médicales

ՖԱՊՐԻԳԱ ՄԱՐԳԱՍԸ

ՔԻՒՉԻՒՔ ՉՕՃՈՒԳԼԱՐ ԻՉԻՒՆ ՄՈՒՔԷՄՄԷԼ ՆԱՖԱԳԱ

Քեաֆֆէի մըլգտաբլա օլմայան ստարինի եէրլինի Թութար, վէ սիւտտէն քէսմէյի գօլայլաշտըրըր, վէ զայէթ գոլայ սինիր։— ՆԱՋԻՖ ՄԻՑՑԷԼԷ ՆԷԹԻՋԷԼԷՐ իչին տախի նաֆագա եէրինէ սարֆէթը միւֆիտտէ իսթիմալ օլունըր։

Պիր չօգ Թագլիտլէրինտէն սագընըլմագ իչին հէր գութուի իւզէրինտէ ՀԱՆՐԻ ՆԷՍԹԼԷ, ՎԷՎԷՅ (Զուիչրէ) նամ մուհրիւնիւն իմզասը պուլունմասընա տըգգաթ իթմէլի տիր։

Պիլճիւմլէ պէօյիւք էճզաճը վէ սըքեարճի տիւքքեանլարընտա պուլունուր։

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆԻՆ
ԱՆՕՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմայէ 200.000.000 ֆրանգ

Տէրսաատէթ աճէնտասը
Գալաթատա Մէրթէպանի սօգագընտա Ն· 10 Նազարեան խան

Աճէնտայի չիւպէսի
Սթամպօլտա Սուլթան Համամը սօգաղընտա Հաճօբուլօ խան

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ պիլճիւմլէ պանգա մուամէլէլէրինի տէրուհտէ իտէր։
Էսհամ իւզէրինէ իգրազ իտէր։
Էսհամ բէհէին պարագ հիսսալը ճարի ատար։
Ֆրանսայա վէ սայիր էճնէպի մէմլէքէթլէրինէ բօլիչա քէշիտէ իտէր։
Համիլինէ էսմա օլունմագ իւզրէ դրէտիթօ քեաղըտլարը վէրիր։
Գօրսա իշլէրի իչին վէրիլէն էմիրլէրի իճրա իտէր։
Էսհամ հըֆզ իտէր։
Թէսլիմ օլունան նագտը գապուլ իտէր, վէ մուգապիլինտէ չէրայիթը մալիւմէ իլէ պօնօլար վէրիր։
ՍԹԱՄՊՕԼ ԱՃԷՆՏԱՍԸՆԸՆ ՇԻՒՊԷՍԻ պանգա իշլէրինտէն մաատա, էմթաա իւզէրինէ տէ աքչէ էօտիւնճ վէրիր։ Բէզէլիք մէզքիւր շիւպէ՝ արտիյէտէ գոյուլաճագ օլան էմթաայը կէօմրիւքտէն ալըր սագլար, վէ Սթամպօլտա վէ եախօտ մէմալիքը էճնէպիյէտէ սաթըլաճագ էմթաայա տա գօմիսիօնճըլըգ իտէր։
Մահալը տէրսուը Սթամպօլտա Ջիչէք բազարընտա 31 նումէրօլու մահալտէ տիր։

ՊՕՄ ՄԻՐԱՔԻԼԷՕ

ՄՈՒՃԻԶԱԹԼԸ ԲԷԼԷՍԷՆՔ

Իչպու իլաճ՝ աղըզըն վէ պօղազըն մուհաֆազասը սըհհէթի վէ գոպանէյէր խասթալըգլարընըն տէֆի իչին բէք պիրապիր օլուպ, պայըլմա, սըթմա, կէօզ իլթիհապը (իւֆիւնէթ) վէ սօղուղճան խասթալըգլարընտա տա զիյատէսիյլէ եարար։ Բէզզալիք պու իլաճ՝ տաֆիիւթթէաֆֆիւն (անթիսէբթիք) օլուպ, էսքի եարա վէ ազրէպ վէ սայիրէ սօգուլմալարը վէ եանըգլար վէ միւթօլա վէ էրքէնլիքլէրէ գարշը բէք մուքէսսիր օլտուղու կիպի, եարա նիշանէլէրինի մահվ իտէր, պասուրը տէֆ էյլէր, պաշ աղըրըսընը կէչիրիր, չէչկինլիքլէրի էնտիրիր, չիպանլարըն ֆըշգըրմասընը գօլայլաթըր, Նիքրիսէ գարշը բէք եարար, պու պալզընը մունթազամ պիր հալտէ գուլլանըլըր, սանճը վէ խըհգը գէսէր։ Գօլէրա վէ սայիրէ կիպի իլլէթը սարիյէ էսնասընտա մէզքիւր իլաճ՝ աճ գարընընա գալըկտամ, բէք Թէնտիւրիւսթ Թութար։ Էկէր պու իլաճ մունթազամ վէ միւթէմատի պիր սուրէթտէ գուլլանըլըր իսէ, ուժուժէն ալաթը պէտէնիյէնին հիւսնի մուամէլէսինէ շայէթ իւլ շայէ միւսաաիտ տիր։

Շարգ իչին ուժումի աճէնթէ Սթամպօլտա
ԺԱԳ ՕՊԷՐԼԷՆՏԷՐ.
Տէրսաատէթթէ տէբօզիթօսը
ԿԻՒԼՄԷՃԵԱՆ պիրատէրլէր
Սթամպօլ, Ջիչէք Բազարը, Նօ. 21.
Թաֆսիլաթ՝ պէօյիւք էճզախանէլէրտէն ալընըր։

ՇԱՐԳ ՇԸՄԷՆՏԸՖԷՐԼԷՐԻ

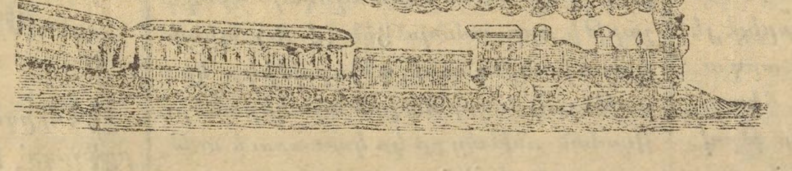

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ ԻԼԷ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ ԱՐԱՍԸՆՏԱ ԵՕԼՃՈՒ ԹՐԷՆԼԷՐԻ

1885 Մայըս 1տէն իթիպարէն եէնի էմրէ տէկին եօլ Թարիֆասը.

ՍԹԱՄՊՕԼՏԱՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷՅԷ

ԹՐԷՆ ՆՈՒՄԷՐՕԼԱՐԸ	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66
ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ	Սապահտան էվվէլի գատար										ՎԱԳԹԸ ՀԱՐԷՔԷԹ						Էօյլէտէն սօնրա գատար								
Սթամպօլ	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 49	1 49	2 21	2 58	3 27	4 3	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7	7 30
Գում-Գափու	6 28	7	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12	12 59	2	2 23	3 09	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41
Եէնի-Գափու				7 57		8 58			10 34	10 53	11 32	12 4	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28		7 15	7 46
Տավուտ բաշա				8					10 37	10 56	11 35	12 7	1 6	2 7	2 39		3 45		4 52		5 57	6 31		7 18	7 49
Սամաթիա				8 6		9 4			10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36		7 23	7 54
Եէտի-Գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 24	3 53	4 30	5	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59
Մագրիքէօյ	6 48	7 23	8	8 24		9 22			10 58		11 58			2 29		3 36		4 42		5 49			7 6		8 10
Այ-Սթէֆանօ		7 33	8 14	8 34		9 32			11 08		12 09			2 39		3 46		4 52		5 59			7 18		
Քիւչիւք-Չէքմէճէ			8 25								12 18												7 27		

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷՏԷՆ ՍԹԱՄՊՕԼԱ

ԹՐԷՆ ՆՈՒՄԷՐՕԼԱՐԸ	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67
ՍԹԱՍԻՕՆԼԱՐ	Սապահտան էվվէլի գատար									ՎԱԳԹԸ ՀԱՐԷՔԷԹ						Էօյլէտէն սօնրա գատար								
Քիւչիւք-Չէքմէճէ		6 34												1 40									6 38	
Այ-Սթէֆանօ		6 44		7 45		8 44		9 58			11 20			1 51		2 58		4 4		5 11		6 27	6 51	
Մագրիքէօյ	6	6 55	7 24	7 57		8 55		9 49			11 31			2 3		3 9		4 15		5 22		6 38	7 5	
Եէտի-Գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	1 15	1 44	2 16	2 52	3 22	3 58	4 29	5 5	5 36	6 12	6 55	7 26	7 58
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41		10 16	11 16	11 48	1 19	1 48	2 20	2 56	3 26	4 2	4 33	5 9	5 40		6 57		8 2
Տավուտ բաշա	6 22	7 17	7 46		8 47		9 46		10 21	11 21	11 53	1 24	1 53	2 25	3 2	3 31	4 7	4 38	5 14			7 2		8 7
Եէնի-Գափու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49		10 24	11 24	11 56	1 27	1 56	2 28	3 5	3 34	4 10	4 41	5 17	5 46		7 5		8 10
Գում-Գափու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 1	1 32	2 1	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	8 15
Սթամպօլ	6 39	7 34	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6	6 31	7 20	7 50	8 24

Մէլհուզ.— 1· Ճէսամէթի ազ օլան եւիւքլէր պիլա փարա հէր թրէնտէ գապուլ օլունուր։ Լաքին ճէսամէթլի օլան եւիւքլէր՝ Տէրսաատէթ իլէ Մաքրիքէօյ պէյնինտէ վէ եա օնտան էօթէյէ իշլէյէն թրէնլէրտէ գապուլ օլունաճագ տըր։

Մէլհուզ.— 2· Նումէրօ 20 գաթար՝ ճումա վէ բազար կիւնլէրի Ֆլօրիաեա թէվագգուֆ իտէճէք տիր։

ԻՇԼԷԹՄԷ ՄՈՒՏԻՐԻՅԷԹԻ